

Канони Светих Отаца као путоказ савременој правној науци и државном законодавству

Резиме. Свети Оци су на Сабору у Анкири у свом 21. правилу све оне који женама дају отровне траве да би изазвале намјерни побачај, као и саму жену која то извршава, сврстали у ред убица. Свети Василије Велики је у свом Другом правилу и у Осмом такве жене уврстио исто у ред убица и објаснио да се такве подвргавају епитимији као убице са умишљајем.¹ (*Сарајевски ирејис Законијправила Светиој Сава* 2. правило Светог Василија Великог, Дабар, 2015, 187) Исто тако правило 91. Светог Шестог Васељенског сабора Трулског подвргава казни као убице све оне жене које дају лијекове да се побаци и које узимају отрове што убијају дијете. Свети Сава је све ово унио у *Законијправило* и тиме ово уградио у Српску Цркву и државу. Дјетеубиствени лијек је термин који је Свети Сава употребио означавајући зачетак; самим тим у државном праву државе Немањића није било спорно да ли је дијете у мајчиној утроби субјект у праву. Од друге половине 20. вијека државно право удаљило се од постављених светосавских темеља и данас сматра да дијете у мајчиној утроби није субјект правне заштите већ да субјективитет стиче рођењем. Медицинска наука говори о пренаталном периоду живота дјетета, а пренатална психологија о осјећајима дјетета и памћењу свега онога што се збивало у околини. У овом раду се указује да је пренатална психологија у 21. вијеку доказала све оно све оно што су Свети Оци тврдили већ у 4. вијеку. Како су у Канонском праву већ од 4. вијека санкције у погледу убиства рођеног или нерођеног дјетета биле изједначене, онда је неodrживо да данас правна наука не стане у одбрану права на живот дјетета и предлаже се да се у државном законодавству дјетеубиство кажњава истом казном као и сва друга убиства. Савремена права жене да буде убица свог нерођеног дјетета треба преиначити у право жене на узвишено материнство.

Кључне речи: канони, Свети Оци, право, законодавство, пренатална психологија, абортус, права дјете.

Увод

Наше законодавство у Републици Српској и Босни и Херцеговини, као и у већини држава свијета, прописује да се од момента рођења дијете сматра као субјект у праву, тј. носилац права и обавеза, а да прије тога није ништа, већ само дио тијела

* Правни факултет Универзитета у Источном Сарајеву; stanka.stjepanovic@gmail.com

¹ Свети Василије Велики 2. **правило:** Вјештином упропашћујући, ако се деси да умори, убица је. **Тумачење:** Ако трудна жена прима смртоносно биље да би уморила дијете које је у њеној утроби, убица је. И не испитујемо да ли се бјеше уобличио младенац, или се не бјеше уобличио, будући да често са дјететом умиру и жене, па својом злом намјером два убиства чине: прво (убиство) је жене која треба да роди (тј. себе), а друго је (убиство) дјетета. Овакве жене нека приме запрећење од десет година. Двије године нека плачу, тринека су са онима који слушају, четири године нека припадају и једну годину нека стоје са вјернима, и тако послје десете године нека се причесте Божанственим Тајнама.

мајке, као што је то и зуб, нокат и слично, па да се према томе може одстранити као што се одстрањује и зуб или сијече нокат. Истина, обично постоји изузетак да се у случају да се дијете живо роди задржавају права на наслеђивање, али да ли ће се родити опет зависи од тога да ли ће мајка искористити своје „право,, да га убије прије рођења. Иако је медицинска наука већ у 20. вијеку неспорно утврдила да живот човјека почиње зачећем, право је и надаље остало код тврдње да живот дјетета почиње рођењем. Једна од млађих наука, пренатална и перинатална психологија, објашњава и доказује да зачетак живи, осјећа и памти све што се збива у његовој околини и да може од тога имати психичке трауме. Дакле, савремена медицинска наука је документовала оно што су у православљу још у 4. вијеку записали Свети Оци Анкирског сабора и Шестог Васељенског сабора а Свети Василије Велики је у свом Другом правилу назвао убицом ону трудну жену која је узела смртоносно биље да би убила дијете у својој утроби. Свети Сава је унесећи у своје *Законој правило* све ове каноне омогућио народу да схвати да је дијете од зачећа човјек и да су запрећења иста за убице било кога човјека, рођеног или нерођеног. У овом раду се разматрају резултати истраживања перинаталне психологије у свјетлу актуалног преовлађујућег става правне науке и законодавства да је дијете само дио тијела мајке док је у њезиној утроби и да није субјект у праву. Потребно је да се правна наука врати у симфонију са Канонским правом, да и даље не би постојала опасност од слијепила у овим основним питањима.

Пренатална психологија

Чини се да је праву и надаље заштитница Јустиција (*Iustitia*), богиња правде с повезом на очима у многобожачком Риму. Значи да је данас право још увијек у улози брисача сјећања на оне изворне тврдње о томе када је дијете живо биће, а које је било познато још у 13. вијеку сваком оном ко је био члан Цркве Светог Саве. Како је и даље слијепа Јустиција на челу права, онда није чудо што сви они који иду за њом јуре у провалију из које се не види да је на засијаним ораницама медицинске науке изникло већ и ново биље које може бити видљиво свима, под условом да се не крије од јавности. То биље се зове *пренајтална и перинајтална психологија*. С посебним аспектом на психичке трауме, први интернационални интердисциплинарни конгрес под називом *Психичка траума: пренајтални, перинајтални и посинајтални аспекти* одржан је у Београду 15/16 маја 2015. Један од закључака овог скупа јесте да свака ћелија има сазнање и да укључује информацију – и биолошку, и квазипсихичку, те да је носилац квазисазнања у ћелији геном који од почетка чува информацију о прецима. Двадесети вијек је донио многа сазнања у медицинској науци о животу дјетета од момента његовог зачећа. Данас је далеко више доказа који говоре да дијете, кога је и медицинска наука често називала „плод“, а правна „*nasciturus*“, а Европски суд за људска права и Скупштина савјета Европе као „дио тијела матере“, има већ од момента зачећа емоционална сазнања и сјећање које активно функционише. Иако се у музејским просторима Ермитажа у Петрограду може видјети у формалину сачувано при-

родним побачајем на свијет доспјело дијете старости пет мјесеци од зачетка, а датира из 18. вијека, то није спречавало многе либерално оријентисане руске љекаре да на конгресу 1913. траже легализацију абортуса и да тврде да је то само обични дио тијела мајке. Они су били претходница иза које је слиједила Октобарска револуција која је законски омогућила клање нерођених, али је и сам Стаљин увидевши да су абортусом побијени милиони дјеце, а да се приближава рат, из чисто демографских побуда 1936. године укинуо тај закон о слободи абортуса.

Пренатална психологија некад

Требало би да се подсетимо на прве гласнике психоаналитичаре, који су тврдили да дијете не само да није обичан дио мајке, већ да оно има сјећање у том добу, а особито да се сјећа и свог властитог рођења. Тако Ото Ранк, аустријски психоаналитичар који је давне 1924. године објавио монографију *Траума рођења*, храброст да резултате свог истраживања изнесе на сједници Бечког психоаналитичког друштва, умало није платио главом. Он је једноставно запјевао *врије времена*, а бити испред времена, што је опште познато, врло је опасно.

Он је истицао да би, ако би се отклониле посљедице трауме које је дијете преживило приликом свог рођења, била спријечена нервоза која се послје појављује код те дјеце не само у дјечјој доби већ и кад одрасту. С обзиром на то да је Зигмунд Фројд тада био водећи у Психоаналитичком друштву, и да је он тврдио да нервоза може бити резултат трауме коју је дијете преживјело послје рођења, сви су жестоко напали Ранкеа. Послје тога настала је таква тишина да су сви они који су се бавили психоанализом живота (како су рекли) плода, а не живог, посебног бића од самог зачећа, заћутали о томе читавих 50 година. Тек 1971. године сазвана је прва међународна конференција о пренаталној психологији у Бечу на иницијативу Ханса Густава Грабера, који је вршио истраживања и закључио да се дијете сјећа не само онога што је било за вријеме његовог рођења, већ да се сјећа и догађаја који су се дешавали са њим и мајком за вријеме мајчине трудноће. Од тога времена може се сматрати да је пренатална психологија постала значајан дио науке. Дакле, већ 1971. година је вријеме када су у клинике увођена електронска помагала, као што су ултразвук, кардиографија, електроенцефалографија, помоћу којих се могло видјети да је дијете у мајчиној утроби посебна индивидуа која реагује на стимулације средине која га окружује. Један од познатих новозеландских педијатара, Виљем Лајли, исте 1971. године објавио је свој рад *Плод као индивидуалносћ*. Он је тврдио да свака мајчина емоција (нпр. страх) утиче на његово владање, и да, уколико је мајка у страху, почиње и срце дјетета јаче да удара.

Пренатална психологија данас

Прошло је готово пола вијека од тих истраживања. Медицинска наука је још више напредовала и данас тврди следеће: Човјек је потпуно морфолошки формиран у седмој недјељи од момента зачећа. Дакле, сви његови органи истовремено

но почињу функционисати. Одмах, у првом тромјесечју, ембрион (плод, како га медицинска наука зове, а у ствари дијете) почиње осјећајем примати информацију и реагује на њу. У другом тромјесечју сва чула (укуса, вида, слуха, додира и њуха) су у функцији. То значи да је функција мозга и нервног система довршена. Познат је филм *Ниједи крик* који је давних осамдесетих година 20. вијека као документарни снимео др Бернارد Натансон, до тог периода познат као *краљ абортуса*. Он је послје упознавања са ултразвучном методом и увиђања да у ствари не одстрањује из мајке дио њеног тијела већ живог човјека, постао највећи борац против абортуса. Тај филм је управо добио назив по реакцији дванаестонедјелног дјетета од момента зачећа када му се приближавао смртоносни акушерски инструмент са намјером да га здружи. Том приликом дијете је отворило уста као ужаснути одрасли човјек који, заразлику од дјетета у утроби, може крикнути да га неко чује. У више земаља – Русији, Њемачкој и Америци – постала су активна међународна удружења за перинаталну психологију и медицину. Резултат тога је и доношење Повеље о правима дјетета прије, током и послје рођења.

Повеља о правима дјетета прије, током и послје рођења

На Генералној скупштини Међународног удружења за пренаталну и перинаталну психологију и медицину 3. јуна 2005. године у Хајделбергу, усвојена је Повеља о правима дјетета прије, током и послје рођења. Један од основних захтјева за успјешан, здрав развој је узоран однос (http://www.isppm.de/en/wp-content/uploads/2015/11/imbsci_final_04-05-08.pdf). Чак прије рођења дјеца су независна бића и права дјетета која су загарантована Конвенцијом УН о правима дјете из 1989. године треба да се прошире, узимајући у обзир сва сазнања до којих је дошла пренатална и перинатална медицина и психологија. Предлози за проширење раније прокламованих права дјетета су у овој Повељи учињени у девет тачака. У првој тачки каже се да свако дијете има право да буде поштовано као независна особа, чак и прије рођења. Друга тачка Повеље говори да свако дијете има право на безбједни пренатални однос и везе. У трећој тачки се истиче да свако дијете има право на поштовање и заштиту и континуитет својих искустава током трудноће и рођења. Четврта тачка говори о томе да свако дјете има право да се од самог почетка води рачуна о медицинском и психолошком утицају предузимања било које медицинске мјере према мајци. У петој тачки се говори о праву сваког дјетета да му се обезбједи љубављу испуњен долазак на свијет, који ће му омогућити да изгради безбједне односе послје рођења. У шестој тачки се говори о праву дјетета на исхрану адекватног квалитета прије и послје рођења, а нарочито пожељним се истиче дојење дјетета. У седмој тачки се говори о повезаности горе поменутих права дјетета са правима будућих генерација, а првенствено се под тим мисли на права развоја сопствених потенцијала. Осма тачка се надовезује на седму и појашњава да је право прокламовано седмом тачком, право на развој родитељских способности, повезано са правом дјетета на одговорне, осјећајне и посвећене родитеље или старатеље.

Девета тачка говори о обавези друштвених институција да подрже родитеље у извршавању родитељских дужности.

Интересантно је да проширење права дјетета тражи пренатална психологија, а ехо у правној науци добија као право жене на „безопасни абортус“, како је то тражила од свих земаља чланица Скупштина Савјета Европе 2008. године, уз изричиту напомену да је дијете дио тјела мајке, а не независно биће чак и прије рођења.

Нежељено дијете

Пренатална психологија се бави разним посљедицама насталим за човјека које имају коријен у пренаталном периоду. Но, научници се највише баве психичким траумама у пренаталном периоду, првенствено код тзв. нежељене дјеце. Сматрају да нежељеност дјетета утиче на дијете које се као нежељено роди да постане или убица, или да може своју жељу за смрћу да оствари у виду суицида. Један од познатих психолога који се бави пренаталном психологијом и посљедицама нежељености дјетета, њемачки психолог Лудвиг Јанус, сматра да дјеца своју нежељеност осјећају у току трудноће и да имају апсолутно негативан однос према животу, па да се зато дешавају и убиства потпуно непознатих људи и који ништа нису криви убици (<http://www.ludwig-janus.de/index.php/kulturpsychologie-psychohistorie>). При томе су као примјер истицана убиства по школама у САД. Тако је, нпр, 1999. године у држави Колорадо у школи убијено петнаесторо, 25 људи убијено је 2007. године на Универзитету Вирџиније, 2012. у држави Конектикат је у школи убијено 29. Томе би се могао додати и најновији догађај у мјесту Ла Лош (Канада). Тамо је 23. јануара 2016. године ученик убио најприје своја два млађа брата, а затим у школи наставника и његовог асистента ватреним оружјем. Слична убиства дешавала су се и у Њемачкој и у осталим државама, а и на нашим просторима није риједак случај да петнаестогодишњак избоде своје вршњаке и да се то заврши смртном посљедицом. Већина политолога сматра да су узроци таквог понашања економски и социјални, док Лудвиг Јанус сматра да је позадина таквог понашања пренатални стрес изазван тиме што је дијете било нежељено, тј. што је оно то осјетило.² Психијатри који се баве пренаталном психологијом детаљно образлажу и посљедице на здравствено стање нежељеног дјетета. Иначе, по оцјенама науке, с обзиром на то да увијек остаје „тамна“ бројка стварно извршених абортуса, трећина дјеце у свијету се рађа као нежељена, што би значило да сваке године око 80 милиона жена има нежељену трудноћу. Од те бројке двије трећине заврши абортусом, а осталих око 26 милиона завршава рођењем нежељеног дјетета. Дакле, наука се бави појмом „нежељено дијете“, и тај феномен доиста постоји. Бави се појавом психичке трауме које се дијете сјећа од момента свога зачећа и

²Преводилац коауторског дјела Хелге Хезинг и Лудвига Јануса, проф. Грегори Брехман је њихову књигу објавио 2013. године у преводу на руски језик под називом *Нежелане дјеце*. У суштини су то реферати о овом проблему који су излагали 29 аутора, а њихово састављање у ову монографију и редакцију су извршили наведени њемачки аутори.

могућностима да се методама савременог сазнања психијатрије помогне таквој дјечи. Из тога се може извести закључак да би се требало бавити питањем о стању дјеце која су побијена абортусом, а зна се да су она исто тако живи мали људи којих је двије трећине од укупног броја нежељених. Поставља се питање, зашто се овим проблемом не позабави и правна наука и зашто представници те науке не дигну свој глас против давно затворених очију Јустиције која и даље на теразијама држи у својој руци на једном тасу побијену још нерођену дјецу, а на другом фармацевтску индустрију, а у другој руци мач којим сасијеца истину? Како је могуће да поред толико развијеног медицинског сазнања буде легализован абортус, екстензивним тумачењима либералних закона о абортусу готово свих земаља свијета. Нарочито у источној половини наше планете број заклане нерођене дјеце се сваке године увећава. А све под паролом да свако дијете треба бити жељено. Амерички психолог Дејвид Чемберлен у својој књизи *Разум вашеј новорођеној гјешети* тврди да је дијете све док се налази у мајчиној утроби способно да схвати сва емоционална збивања, а исто тако да осјети све елементе свога рођења.

Интересантно је да је познати психоаналитичар, љекар психијатар, психотерапеут и пренатални психолог поменути професор Лудвиг Јанус написао и књигу *Ехо из мајерице*, гдје су скупљена сва знања психотерапеута у последњих 100 година. Књигу су сви специјалисти у тој области високо оцијенили, као што је то учинио и израелски научник Грегори Брехман. (http://www.brekhman.iri-as.org/stat/brekhman_yanus_annot.pdf). У препоруци за читаоце те књиге професор Сони из САД је истакао да и сваки онај читалац који има велику дозу сумње у чињеницу да дијете још у мајчиној утроби осјећа све оно што се око њега збива, да ће сваки такав када прочита књигу заувјек измијенити своје мишљење. Оно што смо прикупили до рођења може дјеловати на нас у току цијелог осталог дијела живота. Како тврди Јанус, то се може пројављивати у виду страхова, у културном стварању, у литератури, у умјетности. Једна од тврдњи Лудвига Јануса је да се може у том периоду формирати склоност према агресивном понашању и насиљу и наносити озбиљну штету друштву, и онемогућавати да та личност живи по правилима које је прописало друштво. Професор Сони је и самостално писао много пута, а нарочито у примједбама на ову књигу професора Јануса, да је неопходно да се прекине професионално и социјално противљење, и да се формира однос уважавања према психолошком животу дјетета које се још није родило. Иако су и семинари и међународни конгреси понудили увијек нове доказе психичког живота дјетета до рођења, и даље постоје противљења за развој те гране науке и мало жеље друштва да призна ту чињеницу. У ствари, друштво води рат против дјеце под изговором да је то само дио тијела мајке. Или, како је то написао архимандрит Рафаило Карелин (*Вайијући џлас* 2014, 19), сугерише се да је абортус чак морални поступак.³

³ У избору текстова из његове књиге *Како њородици враћати изубљену радост* наведено је да нам се абортус покушава приказати као морални поступак због тобожње еколошке катастрофе од пренасељености наше планете; родитељима се ствара медијска слика да добро раде за будућност човјечанства што убијају своју нерођену дјецу.

Утицај ратног окружења

Због тога што у свијету има много ратова, треба обратити пажњу и на то које су посљедице за трудне жене. Многи научници сматрају да стрес који настане за вријеме рата осјети и дијете које је у мајчиној утроби. То може бити касније и узрок разних болести код дјете, али и његових психичких траума. Психоаналитичари су описали (Јанус) психолошки портрет дјете која су се родила за вријеме и послје Другог свјетског рата, и потомке људи који су преживјели концлагоре и насиље. Према њиховој тврдњи, за те људе карактеристична је емоционална нестабилност, склоност конфликтима, лошем расположењу, сниженој могућности самокритике и тешкоће у контактима с другим људима. У време њиховог сазревања међу њима је, осим насилног понашања, дошло до повећања броја психичких болести. У поређењу са ратом који је дуго трајао, Другим свјетским ратом, Израелско-арапски рат трајао је врло кратко вријеме, само 6 дана, па је исто оставио посљедице на жене које су у то вријеме биле трудне, и доста је дјете која су рођена послје тога почело патити од шизофреније.

Развијајући логични сљед који су нам освјетлили савремени пренатални психолози, могли бисмо закључити да у мајчиној утроби дијете осјети шта се све збива око њега, па и то када мајка иде на преглед у клинику у којој се убрзано сијеку и дробе дјете која би могла бити, једног дана, његови другари, да им акушери уз мајчину помоћ нису забранили да се роде.

Према званичним статистикама Уједињених нација, годишње у једном рату није убијено толико људи као што се абортусом убије дјете сваке године. Зашто сматрати за пренаталну трауму рат одраслих људи пушкама и другим ватреним оружјем, а свирепо дробљење дјечијих главица „абортцангама“ као медицински прекид трудноће? Под начелом хуманости друштва и омогућавања „безбједног“ абортуса, изазива се траумирање не само жене над којом се врши абортус већ и све околине, па и оних жена које носе дјецу. Ако се послужимо статистиком, онда нема нити једне жене која у вријеме своје трудноће није била у друштву убице нерођеног дјетета. Свакодневно извршиоци убистава шетају на посао, иду с посла, шетају своју дјецу, а прије тога су на свом послу уредно убили бар двоцифрену бројку дјете. Друштво им се са снисхођењем клања. Акушери сматрају да раде добар и хуман посао, и да на тај начин помажу женама. Ипак, понеки акушери, као што је Радзински, истичу да се све што данас окружује жену приликом порођаја може назвати *акушерска ајресција*. Да би све било брзо готово, у 70% случајева приликом рађања се користи царски рез (*sectio caesarea*), што је стрес за дијете које то зна и осјети. Све то под слоганом да буде боље од оног што је Бог жени као мајци дао да се породи природном путем. У жељи да се сљедећој генерацији остави боље и материјално више стање, сљедеће генерације, управо због тога што се убијају дјете која су нерођена, постају болесније, психички траумираније, и преносе то опет сљедећој генерацији, и тако се тешко људском снагом може изаћи из зачараног круга. Чак и наука сматра да ће сљедеће покољење бити још болесније.

Један од водећих личности пренаталне психологије, поменути професор Григори Брехман, увидио је да би требало нешто учинити. Он предлаже:

1. широко информисање становништва, укључујући државне и друштвене институте, о психичком животу дјетета до рођења, и његовог емоционалног сазнања и активног функционисања сјећања;

а) о утицају информације која је добијена до рођења на начин мишљења и стил понашања личности у животу;

б) о пренаталним и перинаталним изворима психичких и соматских растројава код личности, и

в) о могућности лијечења пренаталне и перинаталне трауме. (<http://brekhman.iri-as.org/stat/demography.pdf>).

Дискусија

Да ли се под паролом „борбе за хуманизам и боље услове живота“ може десити да, испирући и чистећи геноме, буде испран и траг Бога Живога у човјеку, и да ли то резултира тиме да сљедећа покољења престану бити боголика? Чињеница је да су медији врло бучни у подршци против живота, тако да би се сва ова настојања о томе шта би се требало учинити, могла свести на наше предловије овог рада, а то су канони Светих Отаца. Свети Василије је рекао да *она која умишљено уништи илгод у уиџроби, иодлеже осуди као за убисџиво*; и затим: *онај који даје средсџиво за избацивање илгода јесџе убица, а исџио иџако и она која је узела средсџиво*. Казне су биле у намјери да се починилац поправи, и то одлучење од причешћа Светим Тајнама од 10 година. А Свети Оци су извор својих утврђених канона имали у Светом Писму. Трагове данашњих тврдњи пренаталне психологије да дијете носи у памћењу све што се дешавало у вријеме његовог боравка у мајчином тијелу налазимо и у 57. псалму Давидовом. Он је у трећем стиху рекао: *Од самој рођења засџиранише незаконници, од уиџробе маиџерине иџумарају иоворећи лаж*. Све науке дуготрајно се боре да докажу нешто што је човјеку кроз уста Светих Отаца и Светог Саве одавно Бог саопштио овом народу. Али, као што је Мојсеј носивши таблице Завјета затекао свој народ како се клања златном телету, тако се и данас у идоложртвовање своје дјеце доводе и атеисти и вјерници. Доводе се родитељи, прије свега мајка, да своју нерођену дјецу приносе као жртву божанству абортивне индустрије. Створена је уз несобичну подршку медија таква друштвена клима да готово сваки човјек сматра да је легализовани абортус добра ствар у планирању породице. Приказује се смрт, убиство нерођеног, као нешто добро, а ако је неко бебу послџе порода бацио у неки грм, онда ти исти медији то силно осуђују преплављујући насловне стране тим сликама. Иако нас од идолопоклоничног времена дијеле вјекови, ипак су огромне сличности између идоложртвовања и убјеђивања родитеља да убити дијете није ништа већ да је и пожељно. Није ли то исто објашњење као и оним родитељима чију су дјецу као жртве многобожачки жречеви Картагине приноси-

ли Молоху?⁴ Жречеви су објашњавали родитељима да је то дјечији смијех и срећа што су принесени као жртве Молоху... Данашњим родитељима објашњавају да сва дјеца треба да буду жељена, и да им је потребно материјално благостање, а то се не може остварити ако се има велики број дјеце. Предсветосавски број *Вечерњих новостии* објавио је како много има сиромашне дјеце, и да ће их бити све више, шаљући на тај начин поруку родитељима да рационализују број дјеце. На другој страни се врти 9 милијарди долара зараде Међународне федерације за планирање породице од продаје контрацептивних средстава. Нема искрене борбе за живот. Друштво, односно човјек, како је то лијепо рекао Махатма Ганди, а цитирао га блаженопочивши патријарх Павле, у *XX вијеку највише је њонизио жену*, наметнувши јој да буде убица, уништавајући жену као мајку којој је Бог одредио најплементију улогу материнства. Преварно се жени нуде „вриједности“ које јој уништавају здравље и здравље свих будућих нараштаја. Осим звучног „бездједног абортуса“, бесплатно се нуде часописи које нуде модерну хормонску контрацепцију (*Бетти мајазин*, јануар 2016.), да жена буде убица и у моменту зачећа.⁵ То би значило да се друштво побринуло да сервира неистине, а на другој страни истина о штетности није доступна свима. Недоступан је закључак истраживања стварног дејства таблета и погубности по здравље жене. Др Антон Лисец доказао је да су те таблете, којима је основ вјештачки хормон, потпуни рушиоци хормоналне слике организма жене, и чине је склоном за болести рака коже, груди и материце, излива крви у мозак и за инфаркт. Оне уништавају јетру, па на крају организам који добија хормоне извана, престаје да изграђује своје хормоне. С обзиром на то да се препоручују да се узимају стално, ствара се однос зависности, као код дроге. И ова средства, као и абортцанге, усмјерена су на убиство дјеце. Међународна федерација планирања породице своје „планирање“ дјеце заснива на њиховом убиству у само зачетку, и у том смислу шири своје тржиште смрти и у средње школе, које, нажалост, прихвата и наше друштво под формом објашњавања дјечи безопасног партнерства нудећи им ове таблете да трују своје тијело и убијају дјецу у зачетку.

Надамо се да ће бар ова наука, пренатална психологија, заслужити бар један час у четворогодишњем школовању дјеце у средњим школама и да ће се умјесто сексуалног васпитања, које у крајњем води повећању убистава нерођене дјеце, увести и обавезна вјерска настава која ће у тим школама истицати понос материнства. Са свих страна су женска дјеца под неискреном формом, слободе и права осуђена да умјесто живота носе смрт. Правна наука и законодавство треба одмах да стану у одбрану живота, а државно законодавство да искрено заштити свако људско биће, па и нерођено, којему је заштита најпотребнија. Сви смо одговорни јер смо сви

⁴ Молох је био метални кип у кога су жречеви ложили ватру, и када би се усијао метал, на његове руке су стављали дјечицу која су умирала у мукама широко отворених уста, баш као и раније описани „нијема крик“ нерођеног, абортусом убијеног дјетета.

⁵ Јавно се нуди и ова помоћ жени за рано убиство дјетета и истиче: „Данас у апотекама имамо десетину различитих помагала и лекова који се успешно користе у контроли зачећа. Око 100 милиона жена широм света свакодневно користи неки од њих. У Великој Британији и Француској свака трећа жена старости од 16 до 49 година узима ове лекове. Ефикасност ове терапије у контроли зачећа је висока и износи 97, 7%.“

саучесници у овом односу друштва према дјечи. Никада није било толико конвенција, декларација и закључака о правима дјетета у свијету, као што их данас има, а незапамћен злочин убијања нерођених се годишње приближава на сто милиона. Законодавство се треба угледати на одредбе *Законойправила* о овом питању, јер је либерализација абортуса оставила у нас празна села и градове. Како се у овом раду бавимо само правним проблемом, наглашавамо да постоји и озбиљан демографски проблем због убијања дјеце која нису имала могућност да се роде.

Закључак

Свети Оци Анкирског сабора, Шестог Васељенског сабора и Свети Василије Велики у својим правилима сматрају да је убица жена која узима дјетеубиствене траве да би изазвала побачај, или како је то Свети Сава дивно објаснио своме народу у тумачењу 91. правила Шестог Васељенског сабора, да разбојничком запрећењу треба подвргнути и жене које узимају отрове да би убиле дјецу која су им у утроби, и оне које нешто тако дају. Иако су 2005. године Међународно друштво за пренаталну и перинаталну психологију и медицину (ИСППМ) и Друштво за пренаталну и перинаталну психологију и здравље (АПППАХ) издала Повељу о правима дјетета прије, током и после рођења, којом указују да дјечији појединачни и друштвени живот почиње прије рођења, то још није дало резултате да се промјени либерално законодавство о абортусу. Свјетовно право се удаљило од Канонског права, али је медицинска наука и савремена пренатална психологија у симфонији са канонима Светих Отаца. Врло је тешко одговорити на питање како је могуће да медицинска наука доказује да је човек постао моментом зачећа, а правна и даље тврди да је дијете субјект у праву тек кад се роди. Одговор се може потражити једино ван правне науке, у домену зараде абортивне индустрије и у рушењу свих исконских права жене да не буде убица, већ да буде мајка. Враћање изворима и светосавским коренима *Законойправила* је пут да сва дјеца буду жељена. Кад је раздвојено изучавање Канонског и Грађанског права на универзитетима, Грађанско право је дошло на странпутицу на којој је и право на смрт постало законско. Пренатална психологија једна је од свјетилки која показује савременој правној науци да треба да се врати у заједништво са Канонским правом.

Библиографија

- Карелин, Р. (2014). *Ваицјући џлас*, Манастир Успења Пресвете Богородице, Подмајне.
- Брехман, Г. И., Ягав, Р., Гонопольский, М. Х. (2010). „Пренатальный стресс как фактор риска возникновения шизофрении и биполярного аффективного расстройства“. *Вестник Ивановской медицинской академии* 15 (1): 23–27.
- Rank, O. (1970). *Das Trauma der Geburt*. Frankfurt/Main: Fischer. 1924. Graber GH. *Ursprung, Einheit und Zwiespalt der Seele. Vor- und nachgeburtliche Entwicklung des Seelenlebens*, Goldmann (Gelbe Taschenbücher 2736), München.

Liley, A. W. (1972). „The Foetus as a Personality”. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry* 6 (2).

Мальшева, Т. А., Брехман, Г. И. (2007). „Стресс беременных женщин и неправильные предлежания плода“. В: *Пренатальный ребенок и Общество/ Материалы 17-го Всемирного Конгресса Международной Общественной Пренатальной и Перинатальной Психологии и Медицины (ISPPM)*. Москва.

Brekhman, G. I. (2001). „The Conception of the Wave Multiple-Level Interaction Between the Mother and her Unborn Child“. *Int. J. of Prenatal and Perinatal Psychology and Medicine* 13 (1/2): 83–92.

Salk, L. Perinatal complications in the history of the asthmatic children. *American J. of*

Радзинский, В. Е. (2004). *Акушерская депрессия как причина ухудшения качества родовспоможения*, Материалы 4-го Российского Форума „Мать и дитя“. Москва, 10–12.

Janus, L., Kurth, W., Reiss, H., Egloff, G. (2015) *Verantwortung für unsere Gefühle – die emotionale Dimension der Aufklärung*. Mattes, Heidelberg.

<http://www.ludwig-janus.de/index.php/biographie>

The Canons of the Holy Fathers as guideposts for modern legal science and state laws

Summary. In the 21st canon of the Council of Ankira, the Fathers of the Church had condemned as murderers all who give poison herbs to the women in order to induce abortion, as well as the women who willingly undergo such procedure. In his 2nd and 8th canons, Saint Basil the Great condemned such women as murderers and ordered them to undergo the same penance as the killers. The 96th canon of the Sixth Ecumenical Council also condemns as murderers all women who distribute or consume the medications for inducing abortion. Saint Sava accepted these canons in his *Zakonopravilo*, thus incorporating them into Serbian Church and Serbian state. „The child-killing medicine“ is a term that Saint Sava had used, so in the laws of the Nemanjic dynasty it was no longer questioned if the fetus is a real child or not. Since the second half of the 20th century, the state laws moved away from the Saint Sava’s traditions, denying the child in mother’s womb constitutional protection in the process, and acknowledging its subjectivity only after birth. The medical science has a notion of pre-natal period of child’s life, while the pre-natal psychology emphasizes child’s feelings and memories. In this paper, the author shows that the pre-natal psychology in the 21st century has proven all the facts brought out by the Fathers of the Church in the 4th century. Since the Canon Law of the 4th century equates penances for the murder of a born or yet unborn child, it is unacceptable for the modern law not to defend the child’s rights and not to propose the same punishment for the abortion as for the other kinds of murder. The modern right of a woman to be the murderer of her own child should be transformed into her right to elevated motherhood.

Keywords: canons, Fathers of the Church, law, legislation, prenatal psychology, abortion, child rights.